

Proloog

14 oktober 2020

Ik kon het niet geloven...Verbijsterd keek ik nog een keer, mijn ogen dit keer wat meer toeknijpend in de felle zon om het beter te kunnen zien. Ja het stond er echt!

“Hier woon ik, Riccardo Mattino. Wee degene die hier een stap over de drempel zet, elk spoortje hoop zal hem ontnomen worden.”

Na snel over mijn schouder gekeken te hebben, om te zien of hij er nog niet aankwam, rekte ik me nog wat verder uit om de letters eronder, die in een kleiner formaat geschreven waren, te kunnen ontcijferen.

“Wie heeft jullie hierheen gebracht? En wie brandt een lamp, komend vanuit het zwart van de valleien van de hel?”

Een diepe zucht ontsnapte aan mijn lippen.

Nou, dat is een warm welkom thuis Giannina, dacht ik. Zoals altijd weer veel te naïef, had ik nog wel gehoopt dat alles nu beter zou zijn.

Eigenlijk heet ik helemaal geen Giannina, maar Jeanine. Mijn ouders hebben me een heuse Franse naam gegeven, maar is het in Nederland al lastig hem goed uit te spreken (er zijn op zijn minst vier variaties mogelijk en zelf weet ik na vijfenveertig jaar ook nog steeds niet goed hoe het moet, best vreemd eigenlijk nu ik erover nadenk): de Italianen kunnen echt niks met mijn naam. En dat snap ik helemaal. Sterker nog: ik ben het geheel met ze eens! Dus heet ik in Italië Giannina. Dat klinkt ook veel leuker vind ik, gezelliger en liever, precies zoals ik mezelf graag zie.

Maar op het moment voelde ik echter bar weinig gezelligheid in me en van lievigheid was al helemaal geen sprake!

Hemel, de man werd steeds gekker realiseerde ik me, terwijl mijn ogen nog eens vluchtig over de zwarte en rode handgeschreven letters gleden, die overduidelijk waren afgeleid van het wereldberoemde boek *De Hel* van *Dante Alighieri*.

Een plotseling geritsel achter me verstoorde abrupt mijn gedachten en liet me zo schrikken dat mijn blote voet van de steen afgleed, waarop ik had staan balanceren. Bijna verloor ik mijn evenwicht, maar mijn jarenlange yoga oefeningen hadden nut gehad; wat gezwaai van mijn armen liet me mijn evenwicht hervinden en behoedde me voor een val op de verboden grond. Behoedzaam deed ik een paar passen achteruit, tot ik de grassprietten van het veilige terrein weer onder mijn voeten voelde kriebelen.

De veroorzaker van het geluid was een kleine hagedis, die me vanaf onze schuurmuur doodstil aan zat te kijken, zijn kleine oogjes schrandler maar alert. Ik streek een pluk haar uit mijn gezicht weg en staarde op mijn beurt het diertje peinzend aan. Het bedacht zich vast wat ik daar aan het doen was en eigenlijk vroeg ik me dat op het moment zelf ook af.

Over het algemeen beschouw ik mezelf als een vrij rationele vrouw. Moeder van drie jongvolwassen prachtige kinderen, partner van een lieve, slimme, mooie, grappige Italiaan, een verantwoordelijke baan als coördinerend verpleegkundige in de geriatrie, eigenaresse van een kleine webshop waar ik mijn zelfontworpen en duurzame handgemaakte modeaccessoires verkoop en in het bezit van een diploma als fytotherapeute. Dus waarom stond ik hier nu een stiekeme gluursessie naar de muur van de buurman te houden?

Behalve rationeel beschouw ik mezelf over het algemeen ook als redelijk dapper, hoewel ik ook daar op dat moment echter maar weinig van voelde: mijn hart bonsde veel te snel in mijn borst. En alleen maar omdat ik had gedacht dat hij er aankwam!

Terwijl ik mijn ogen losmaakte van die van de kleine hagedis, liep ik op mijn blote voeten weer naar binnen, de keuken in, opnieuw een diepe zucht slakend.

Na weken in Nederland te zijn geweest, was ik dan eindelijk weer verenigd met mijn lief en met ons huis in de romantische heuvels van Noord-Italië.

In Moralba. Een verscholen gehuchtje dat je alleen kunt bereiken door een slingerweggetje te volgen dat vol hobbels en kuilen omhoog, omlaag en opnieuw klimmend door een bos en langs wijnen en olijfgaarden, onze berg op voert. Daar ligt, op vijfhonderd meter hoogte, het eerste deel van het dorp en, als je de bocht omgaat en het kerkje voorbijrijdt, het achterste deel van het dorp waar ons huis zich bevindt.

Moralba is een plaats waar de tijd honderd jaar lijkt te hebben stil gestaan. Rust, eenvoud, sereniteit... Het is er allemaal. Zo tastbaar, zo bijzonder!

Guido en ik waren op slag verliefd geweest en hadden het huis na een korte bezichtiging gekocht. Het was het middelste van drie geschakelde huizen en het oorspronkelijke, oudste huis. Later waren er links en rechts huizen aangebouwd. Het linker stond echter al meer dan twintig jaar leeg en het rechter werd al zo'n acht à negen jaar niet meer bewoond. Het behoorde toe aan een vrouw die aan het Lago di Maggiore woonde. Haar vader, de laatste bewoner van het huis, zou overleden zijn en woonde in Milaan bij *la nonna*, de oma. Die leefde nog wel, maar verkeerde in broze gezondheid was ons verteld.

Geen burens dus. Beter kon niet. *Perfetto!*

En perfect was het. Na een fikse schoonmaak, waarbij de kinderen en ik van alles vonden: spinnenwebben, bewaakt door hun nog levende of overleden eigenaren, door gif gemummificeerde muizenlijkjes, bikini's die door de jaren heen verstijfd waren, uit elkaar vallende oude kanten gordijntjes, familiefoto's, aangevreten matrassen en nog tal van andere bezittingen van de voormalige bewoners, én na een grondige schilderbeurt, was het huis perfect: puur en eenvoudig, precies waar ik van hield. Mooie witte muren die contrasteerden met de houten balkenplafonds en vloeren en een geweldig mooie grote oude schouw, die de woonkeuken domineerde. Het licht viel schilderachtig door de kleine ramen naar

binnen om de achtergebleven antieke meubelen te beschijnen, die door ons waren gecombineerd met wat modernere versies en accessoires. Geen wifi en tv: het was ons paradijsje!

De kers op de taart was wel het stallencomplex, alias schuur, die zich voor ons huis bevond. Na een restauratie door Paride, een soort Italiaanse Clint Eastwood en inmiddels onze goede vriend, was het prachtig geworden. De eerste verdieping is open en heeft alleen een dak en zijmuren, oorspronkelijk bewaarden ze daar het hooi. Het is onze meest favoriete plek: op warme dagen eten we daar heerlijk in de schaduw onze *pranzi*, lunches en houden we echte Italiaanse middagdutjes. Dat laatste wordt eigenlijk vooral door mijn Guido uitgevoerd, die is daar als echte Italiaan van geboorte af aan natuurlijk al heel goed in.

En dan is er niet te vergeten de grote lap grond achter onze tuin, die ook bij de verkoop hoorde en waar we door de jaren heen onze olijf- en fruitbomen hebben gepland. Ja, het was allemaal een droom die werkelijkheid werd.

Tot vier maanden geleden...

Uit het niets lag er ineens gereedschap op het bankje voor het Milaanhuis, zoals we het door de jaren heen waren gaan noemen. Mijn oog viel er gelijk op toen ik het erf opreed, nadat we een dagje naar Verona waren geweest.

In feite was het nog maar de tweede dag van onze zomervakantie en het was de eerste keer in vier maanden tijd dat we er weer waren. Covid-19 had Guido en mij lang gescheiden: het was een moeilijke, angstige tijd geweest.

Een unheimisch gevoel be kroop me direct toen ik de attributen daar zag liggen.

Degene die ze daar neergelegd had, kregen we die dag echter nog niet te zien. Die introductie kwam de dag erna.

Terwijl ik, na een ietwat ongeruste nacht, mijn ogen opendeed, hoorde ik een raar geluid dat ergens naast ons vandaan leek te komen. Een soort slof-gebonk klonk dichtbij, dan weer verderaf. Lui rekte ik me uit en stond op, het bestaan van de buurman (of het vermoeden ervan) voor dat moment even compleet vergeten. Maar terwijl ik de luiken van onze slaapkamer opendeed, klonk er opeens

een soort oerkreet, zó hard en dierlijk, dat het luik door de schrik met een veel te harde zwaai uit mijn hand vloog en tegen de muur aansloeg.

En daar was hij... Grijs achterovergekamd haar, een kort voorhoofd met onopvallende wenkbrauwen waaronder twee donkere ogen in diepe kassen verscholen lagen en een grote Romeinse neus, die bijna de kin raakte die prominent naar voren stak onder het ingevallen gat van zijn mond.. Een onverzorgde baard omlijstte het magere gezicht, terwijl een breed zwart T-shirt, dat slobberend om hem heen hing, de bolling van een buikje niet kon verbloemen. Sneeuwwitte Allstars gypen aan zijn voeten, die onder een eveneens te wijde spijkerbroek vandaan kwamen, maakten het geheel af. De geur van zijn peukje rook ik al voor ik zag dat hij het met een argeloos gebaar op de grond gooide. Een wat slepende tred en zijn lichtelijk afhangende arm duiden op oud hersenletsel.

Nou, dat was dus de buurman.

Ik moet bekennen dat ik niet heel erg gecharmeerd was van het geheel.

De dagen erop deed ik, niet vanuit mijn normale spontaniteit of uit enthousiasme geboren maar waarschijnlijk meer vanuit plichtsgevoel, verschillende toenaderingspogingen, echter allemaal tevergeefs: hij moest er niks van weten.

Ten eerste bleek de buurman onvoorstelbaar doof, waardoor ik op zijn minst drie keer moest schreeuwen voordat hij het hoorde. Ik heb in de vijfentwintig jaar dat ik in de geriatrie werk heel wat dove patiënten op mijn werk ontmoet, maar nooit heb ik voor hen zoveel decibels uit mijn keel moeten persen als ik voor de buurman nodig had.

Ten tweede weigerde hij pertinent om 'cadeautjes' van me aan te nemen: geen abrikozen, geen gedroogde lavendel, geen koekjes, niks! Nu vond ik dat niet echt erg. Behalve dat het mijn ego een deukje gaf, maakte ik me niet druk, hij zou immers toch weer weg gaan.

Het derde, en dat was wel heel erg, was dat hij niet blij bleek te zijn met onze druif...

Ik vond dat onvoorstelbaar. De druif was namelijk prachtig en mijn vierde kindje zoals de kinderen altijd gekscherend zeiden. Met

al mijn liefde had ik hem de eerste zomer als klein sprietje voor ons huis geplant. In gedachten had ik toen al voor me gezien hoe hij op zou groeien tot een stoere grote druif en een natuurlijk dak zou vormen, waar we heerlijk onder zouden gaan zitten om onze ontbijtjes te nuttigen. Zonder schaduw was het gedurende de zomermaanden, zelfs in de ochtenden, namelijk al verzengend heet voor het huis, misschien omdat we niet precies de standaard Moralbese ontbijttijd aanhielden, die meestal wat uurtjes vroeger lag dan ons *collazione* tijdstip, maar dat terzijde; met veel zorg groeide de druif inderdaad prachtig op en na vier jaar hadden we dan eindelijk mijn gedroomde groene dakje van sterke mooie ranken, waaraan veel druiventrossen hingen. Ik was er zó blij mee en genoot iedere ochtend weer opnieuw van mijn prachtige druivenplant. En van zijn schaduw.

Tot mijn ontsteltenis deelde de buurman mijn passie dus blijkbaar niet.

De bladeren, zo deelde hij boos mee, zouden hem schaduw geven in zijn keuken gedurende de winter en dit zou het laatste jaar zijn dat we de druiven konden plukken. Daarna zou hij hem af knippen.

De schok die zijn woorden teweegbrachten! Ik weet niet wat ik erger vond: dat hij mijn druif wilde weghalen of de boodschap dat hij er in de winter ook nog zou zijn! Hemel, we hadden gehoopt dat hij zomaar een aantal dagen het huis op kwam ruimen en dan weer richting Milaan zou vertrekken. En nu wilde hij blijven?

Om een lang verhaal kort te maken: we hadden hem in de dagen erna naarstig geprobeerd te overtuigen dat een druif geen bladeren heeft in de winter, en dus geen schaduw geeft. Ook hadden we de plant ver terug gesnoeid, zodat hij al wat minder volumineus was. Maar alles zonder resultaat, het was overduidelijk: hij haatte mijn prachtige en innig geliefde druif en er viel niet met hem te praten.

Op een vroege ochtend, we zaten met zijn allen al klaar in de auto (we zouden voor een minivakantie van een paar dagen naar Puglia gaan), explodeerde de boel. De buurman hoorde (of meer waarschijnlijk: zag) onze auto starten en kwam naar buiten gestormd, met een voor zijn doen wel hele snelle tred, en riep dat we

de druif nooit meer terug zouden zien.

Nou moet ik zeggen dat zowel Guido als ik allebei een enorme hekel aan ruzie hebben en naar ik meen behoorlijk tolerante mensen zijn.

Maar die ochtend, die ochtend hebben we geschreeuwd zoals we nog nooit geschreeuwd hadden. We hielden er beiden de hele verdere dag een zere keel aan over.

En niet alleen omdat de buurman doof was! Na een dreiging van zijn grote vuist vlak voor mijn gezicht en nog meer geschreeuw uit drie paar kelen, was hij in zijn schuur verdwenen om terug te komen met een grote boomzaag in zijn gele, veel te grote, rubberen handschoenen (die hij bij elk denkbaar klusje aantrok, hadden we inmiddels ontdekt) en voor we het wisten was onze schitterende druif geamputeerd van zijn wortels.

We stonden erbij en we keken ernaar. Niet in staat ons te verroeren. Het was afschuwelijk...

Pure frustratie gierde door mijn lijf en ineens viel mijn oog op zijn waslijn.

Ik zeg wel zijn waslijn, maar het ding was aan het ene uiteinde op zijn muur bevestigd, terwijl het andere aan onze schuur opgehangen was, en ik had daar al zeven lange jaren onze was aan opgehangen. Wij wisten niet beter dan dat het onze waslijn was, en misschien was ik zelfs wel meer gehecht geraakt aan het lelijke dikke koord, dat toch altijd maar dapper onze kleding en lakens had gedragen, dan de buurman! Was hij het immers niet geweest die het arme koord, inclusief alles eromheen, negen jaar lang achtergelaten en zwaar verwaarloosd had? Maar daar dacht Riccardo, zoals de buurman heet, totaal anders over, zoals hij ons een paar dagen eerder, toen hij zijn onheilsboodschap over de druif meedeelde, herhaaldelijk toeriep met zijn harde, diepe stem.

Hij baste dat wij maar aan de andere kant van ons huis een waslijn op moesten hangen. Om de boel niet teveel op de spits te drijven, hadden we nog wel iets tegengesputterd, maar het toen voor het moment even zo gelaten. Een dag later prijkten er glimmende felgekleurde nieuwe wasknijpers aan 'zijn' waslijn en lagen de oude exemplaren op onze tuintafel. Nou ja!